

ת"פ 23603/06/15 - מדינת ישראל נגד אברראו טללה

בית משפט השלום בראשון לציון

30 אוגוסט 2016

ת"פ 23603-06-15 מדינת ישראל נ' טללה

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אברהם הימן
המאשימה מדינת ישראל
נגד
הנאשם אברראו טללה

החלטה

לפני בקשת הנאשם להורות על ביטול כתב האישום מחמת טענות מקדמיות לפי סעיף 149(3) ולפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

כתב האישום

כתב האישום אשר הוגש כנגד הנאשם מייחס לו עבירות של תקיפת שוטר, אימים והעלבת עובד ציבור. על פי עובדות כתב האישום, ביום 26.12.13, בשעה 19:20 או בסמוך לכך, ערכו לירז יהודאי (להלן- "לירז") ורפאל פרץ (להלן- "רפאל"), פקחים עירוניים של עיריית ראשון לציון, סיור בניידת במסגרת תפקידם. בהגיעם לרחוב מרגולין בראשון לציון, יצא רפאל מהניידת ולירז נותרה בה לבדה במושב הנהג. בשלב מסוים, נכנס הנאשם לתוך הניידת, ללא כל אישור, כשהוא אוחז בידו בסיגריה ובכוס משקה אלכוהולי והתיישב במושב שלצד הנהג. משהבחינה לירז בנאשם ביקשה ממנו לצאת, אך הנאשם לא נענה לבקשתה, סגר את דלת הניידת, שלח את ידיו לכיוונה של לירז ושאל אותה שאלות בנוגע לחייה הפרטיים. לאחר זמן קצר, חזר רפאל לניידת, ביקש מהנאשם לצאת ואמר לו שאם לא יעשה כן יאלץ לקרוא למשטרה. הנאשם לא נענה לבקשתו של רפאל והמשיך לשוחח עם לירז ולשלוח ידיים לכיוונה. לאחר שהסבירו לנאשם שעליו לצאת מהניידת והוא לא עשה כן זימנו הפקחים ניידת משטרה למקום. בשלב זה יצא הנאשם מהניידת ואמר לרפאל ולירז כי ישהה בקיוסק סמוך. הנאשם החל ללכת לאורך רחוב מרגולין עד שהגיע לרחוב צבי פרנק ואילו לירז ורפאל נסעו בעקבותיו בניידת. בשלב זה, בשעה 19:44 לערך, הגיעה ניידת משטרה משולבת (להלן- "הניידת המשולבת") ובה השוטר שניר תירם (להלן- "שניר") והפקחית העירונית אדווה כתב לרחוב צבי פרנק. שניר הבחין בנאשם ופנה אליו אך הנאשם התעלם ושוחח עם אדם אחר. שניר ביקש מהנאשם להזדהות אך הנאשם סירב להזדהות והתקדם לעבר שניר בתנועות ידיים מאיימות. הנאשם ניסה להכות את שניר אך חברו של הנאשם מנע ממנו לעשות כן. בשלב זה הודיע שניר לנאשם כי הוא מעוכב אך הנאשם סירב לעיכוב ואיים על שניר באומרו: "אני אקח אותך לצד ואזיין אותך, אפתח לך את הפנים". נוכח סירובו של הנאשם לעיכוב והאיומים שהשמיע, הודיע שניר לנאשם כי הוא עצור. הנאשם התנגד למעצר, לא אפשר לשניר לאזוק אותו ואז נגח בראשו של שניר. לאחר הפעלת כוח סביר, עלה

בידו של שניר לאזוק את הנאשם והוא הוכנס לניידת המשולבת. הנאשם המשיך לקלל את שניר בניידת המשולבת ולאיים עליו: "אני אזיין אותך, אתה אפס, אתה תצטער על זה שאתה שוטר". בהמשך, פתח הנאשם את חלון הניידת המשולבת, קפץ לעבר שניר והכה אותו בחוזקה בפניו. בהמשך, במהלך הנסיעה לתחנת המשטרה בראשון לציון, קילל הנאשם את שניר ואיים עליו באומרו: "זה הסוף שלך, אתה תתחרט על כך שאתה במשטרה, אני כבר אפגוש אותך". כשהגיעו לתחנת המשטרה, הוכנס הנאשם אל תא שהייה, השתולל ובעט מספר פעמים בדלת התא. שניר ניגש לנאשם וביקש כי יחדל ממעשיו אך הנאשם התקדם לעברו בצורה מאיימת ואיים על שניר באומרו: "אני אזיין אותך, אתה תצטער על הכל". בתגובה ועל מנת להגן על עצמו, הדף שניר את הנאשם באמצעות ידיו.

טיעוני הנאשם בבקשתו

הנאשם עותר, באמצעות באת כוחו, לביטולו של כתב האישום משום פגם או פסול בכתב האישום ומשום טענה להגנה מן הצדק שעניינה אכיפה בררנית.

באשר לטענה בדבר פגם או פסול בכתב האישום, טוען הנאשם כי במהלך חקירתו התלונן כי בעת שהיה עצור בתא שהייה בתחנת המשטרה הוכה בידי שוטרים, וכי ביום 2.3.14, כשלושה חודשים לאחר מכן, העבירה המשטרה למחלקה לחקירות שוטרים (להלן- "מח"ש") טופס שכותרתו "תלונה כנגד איש משטרה" ובו פרטי הנאשם ופרטי השוטרים. לטענת הנאשם, כתב האישום הוגש ביום 9.6.15 מבלי שחומר החקירה הועבר מהמשטרה אל מח"ש ומבלי שקדם לכך "אישור שפיטה" על כי החקירה במח"ש הסתיימה כמתחייב על פי הנחיית פרקליט המדינה מספר 2.18. הנאשם טוען, כי בדיעבד התברר לבאת כוחו כי ביום 11.1.16 הוצא על ידי מזכירה במח"ש, שאינה גורם מוסמך לכך, מסמך המופנה לפרקליטות לפיו תלונת הנאשם נגנזה ללא טיפול בשל זניחת התלונה וזאת מבלי שמח"ש פנתה לקבלת גרסת הנאשם טרם החלטתה לזנוח את תלונתו. כמו כן טוען הנאשם כי בשיחה שקיימה באת כוחו עם באת כוח המאשימה נמסר לה כי מח"ש לא שלחה זימון לנאשם למסור עדותו בנוגע לתלונתו על אלימות שוטרים כלפיו וכי לא קיים בתיק החקירה "אישור שפיטה" טרם הגשת כתב האישום. על יסוד טענות אלה, טוען הנאשם לפגם או פסול בכתב האישום. לטענתו, מדובר בהתנהלות פסולה המהווה הפרת נהלים וכי הגשת כתב האישום מבלי שניתן אישור שפיטה על ידי פרקליט או תובע מהווה פגם או פסול בכתב האישום ואין במתן אישור שפיטה בדיעבד, לאחר שהוגש כתב האישום, לרפא את הפגם שכן לא נתקיימה התכלית שביסוד ההנחיה והיא שמירה על הליך הוגן לפיו כתב האישום יוגש אך לאחר בחינת טענות האזרח כלפי השוטר.

באשר לטענה בדבר אכיפה בררנית, טוען הנאשם כי התנהלות מח"ש וגניזת תלונתו של הנאשם ללא כל חקירה מהווה אכיפה בררנית. לטענתו, מח"ש גנזה תלונתו מבלי שהוא זנח את תלונתו ומבלי שזומן למסור גרסתו. כמו כן טוען הנאשם כי המסמך שהוצא ביום 11.1.16 מהווה פעולה שנועדה להכשיר התנהלות כושלת של מח"ש כרשות מינהלית אשר לא מילאה חובתה בביסוס החלטותיה על תשתית עובדתית ראויה. הנאשם מפנה לע"פ 58750-12-15 **מדינת ישראל נ' אלקובי** (ניתן ביום 9.3.16, פורסם בנבו) (להלן- "עניין אלקובי") וטוען כי אף אם ייקבע כי ההכרעה בשאלה האם האישור מיום 11.1.16 מהווה אישור שפיטה כדין מצריכה שמיעת ראיות, יש לדון בטענותיו כטענות מקדמיות המצדיקות את ביטולו של כתב האישום משום פגם מהותי הגורם לעיוות דינו והפוגע בהגנתו בהליך זה.

טיעוני המאשימה בתגובתה

המאשימה עותרת לדחיית הבקשה לביטול כתב האישום. לטענתה הנחיית פרקליט המדינה חלה על מקרים בהם מעלה אזרח טענה כי שוטרים ביצעו כלפיו שימוש בכוח באותו אירוע בגינו הוא חשוד בביצוע עבירה כלפי השוטרים והיות והנאשם טען בחקירתו כי הוכה על ידי שוטרים בתחנת המשטרה, ולא בזמן שתקף לכאורה את השוטרים אין תחולה להנחיה. עוד טוענת המאשימה כי לכל היותר חלה ההנחיה על המתואר בסעיף 15 לכתב האישום בגינו מיוחסת לנאשם עבירה של העלבת עובד ציבור. לטענת המאשימה, בחודש דצמבר נמסר ממח"ש כי לא אותרו פרטים אודות האירוע ובעקבות כך חומר הראיות הועבר למח"ש פעם נוספת והתיק נסגר בחודש אפריל 2015 בשל זניחת התלונה. המאשימה טוענת כי אין מקום לטענה לפיה נוכח הגורם החתום על המסמך מיום 11.1.16 המורה על גניזת התלונה יש להסיק כי ההחלטה נתקבלה על ידי גורם שאינו מוסמך, לפי שהמסמך נחתם על ידי מזכירה שטיפלה בתיק על פי נהלי העבודה במח"ש. לטענת המאשימה אף אם יקבע כי הופרה ההנחיה אין מדובר בפגיעה בהוגנות ההליך הפלילי המקימה לנאשם הגנה מן הצדק. בעניין זה מפנה המאשימה לדברי בית המשפט המחוזי בעניין אלקובי הנזכר לעיל. המאשימה טוענת כי הנאשם לא פנה למח"ש להגיש תלונה ולא מצא לערור על גניזת תלונתו וכי בכך יש כדי ללמד כי הוא מבקש סעד מן הצדק שלא בידיים נקיות.

תשובת הנאשם לתגובת המאשימה

תחילה יודגש כי תשובת באת כוח הנאשם לתגובת המאשימה הוגשה מבלי שמוקנית לכך זכות בדין ואף ללא בקשת רשות וממילא ללא היתר בית המשפט. עם זאת ולפנים משורת הדין עיינתי בטיעוני התשובה. הנאשם טוען כי טענת המאשימה לפיה אין תחולה להנחיית פרקליט המדינה משום שתלונת הנאשם בגין אלימות השוטרים כלפיו אינה נוגעת לאותו אירוע בגינו מואשם הנאשם בתקיפת שוטר הינה טענה מלאכותית שאין לה בסיס. כמו כן טוען הנאשם כי מקום בו לא קיימה המאשימה נוהל מחייב מוטב היה כי תימנע מלבקר את התנהלותו של הנאשם שלא בירר את מצב תלונתו, בייחוד כאשר מדובר בצעיר בן העדה האתיופית שלא ניתן לצפות כי ידע את זכויותיו. עוד לטענת הנאשם, לא ניתן היום לבצע חקירה אפקטיבית של תלונתו ולא ניתן לרפא הפגם שיצרה המאשימה במחדלה בשל חלוף הזמן מעת האירוע נשוא תלונתו.

דיון והכרעה

ראשית לכל דיון, ראוי להדגיש עובדה חשובה שנראה כי בעקבות ריבוי "טענות מקדמיות" בהליכי פתיחת משפט, לרבות בהליך המכונה "מוקד פלילי" נשתכחה. לפיכך ראוי לציין ולהדגיש כי המסגרת העובדתית לטענה מקדמית הינה זו המצויה לפני בית המשפט בשלב הפרוצדורלי הנוכחי והוא האמור בכתב האישום. רוצה לומר כי אין זה נכון, ואף חסר בסיס משפטי לטעון טענות עובדתיות החורגות מהמסגרת העובדתית של כתב האישום.

הנאשם טוען כי יש להורות על ביטול כתב האישום בשלב המקדמי משום פגם או פסול בכתב האישום ומשום אכיפה בררנית. טענות הנאשם נסמכות על הנחיית פרקליט המדינה מספר 2.18 שעניינה במדיניות התביעה בתיקי חקירה בהם קיימת תלונה הדדית של שוטר ואזרח בקשר לשימוש בכוח ביחס לאותה התרחשות עובדתית. לטענת הנאשם כתב האישום נגדו הוגש מבלי שניתן קודם לכן "אישור שפיטה" כפי הנדרש בהנחיית פרקליט המדינה ומבלי שזומן למסור גרסתו בפני מח"ש.

תחילה יש להגדיר את המסגרת המשפטית הנכונה לבחינת טענות הנאשם. טענת הנאשם כי כתב האישום נגדו הוגש מבלי שניתן אישור שפיטה היא טענה לפגם שנפל בהתנהלות רשות התביעה בהליכים עד להגשת כתב האישום נגדו ואין היא נוגעת לגופו של כתב האישום ולאופן בו נוסח. לפיכך, אין מקומה כטענה מקדמית לפגם או פסול בכתב האישום. ככל שבטענת "פגם או פסול בכתב האישום" אזי יש לבחון כתב האישום על פי המצוי בו. בחינת כתב האישום על עובדותיו אינה מגלה ולו ברמז פגם או פסול בו. כתב האישום מפרט עובדות שיש בהן כדי לבסס העבירות המיוחסות לנאשם בכתב האישום. די בכך כדי דחיית הטענה. נראה כי טענת הנאשם הינה לזו המכונה "הגנה מן הצדק" לפי שטוען הנאשם כי אין להגיש כתב האישום אלא לאחר שטענותיו בדבר האלימות שנקטו השוטרים כלפיו יתבררו במח"ש.

הנחיית פרקליט המדינה הינה נוהל פנימי המתייחס, כאמור, למצב בו מצד אחד, טוען אזרח החשוד בתקיפת שוטר כי השוטר הוא שתקף אותו, ומאידך, טוען השוטר כי הותקף על ידי האזרח. מוצא אני להעיר כי נהוג אמנם לכנות הנחייה זו נוהל "אישור שפיטה", אלא שאני סבור כי מדובר בהגדרה מוטעית של ההנחיה. ההנחיה קובעת כי במקרים בהם שוקל תובע להגיש כתב אישום נגד אזרח בגין עבירה של תקיפת שוטר או עבירות סמוכות ומתברר כי האזרח החשוד בעבירה נגד שוטר העלה תלונה על שימוש בכוח מצד השוטר כלפיו- על המשטרה להעביר את כל חומר החקירה שברשותה לבדיקת מח"ש ועל התובע להשהות ההחלטה אם להגיש כתב אישום נגד האזרח עד אשר תתקבל החלטה במח"ש בנוגע לתלונה שהגיש האזרח נגד השוטר. תכלית ההנחיה היא לאפשר תיאום בין רשויות האכיפה ולמנוע מצב בו יוגשו שני כתבי אישום, נגד השוטר ונגד האזרח, העלולים להוביל להחלטות שיפוטיות סותרות. כמו כן מיועדת ההנחיה למנוע שימוש לרעה בהליכי חקירת מח"ש נגד שוטרים שביצעו תפקידם כחוק. מקובל אף למצוא בהנחיה רצון להבטיח בירור מקיף והוגן של נסיבות המקרה טרם תתקבל ההחלטה להעמיד את האזרח לדין.

המאשימה טוענת כי אין תחולה להנחיית פרקליט המדינה על עניינו של הנאשם לפי שתלונת הנאשם אודות אלימות השוטרים כלפיו אינה בגין האירועים בגינם מואשם הוא בתקיפת שוטר אלא בגין אירוע מאוחר בעת ששהה בתחנת המשטרה ובקשר למתואר בסעיף 15 לכתב האישום בגינו הוא מואשם בעבירה של העלבת עובד ציבור. נראה כי בא כוח המאשימה נסמך על נוסח קודם של ההנחיה הואיל ועל פי ההנחיה המעודכנת, אשר עודכנה לאחרונה ביום 23.12.12, הורחבה תחולתה גם למקרים של עבירות נגד שוטרים "דוגמת הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו ו/או העלבת עובד ציבור ו/או איומים- כאשר מחומר הראיות עולה כי עבירות אלו קשורות בתלונתו של האזרח נגד השוטר". לפיכך, נראה כי טענת המאשימה בעניין תחולת ההנחיה מתייתר. עם זאת, ואף אם היתה עולה שאלה פרשנית באשר לתחולת ההנחיה הנני רואה לנכון לקבוע כי המתואר בכתב האישום לרבות בסעיף 15 בו מגולל אירוע מתמשך אחד נוכח סמיכות הזמנים והזיקה הנסיבתית וכי קיימת, על כן, תחולה להנחיה על המקרה דנן באופן שעלה צורך בקבלת "אישור שפיטה" טרם הגשת כתב האישום נגד הנאשם.

באשר ל"אישור השפיטה", הנאשם נסמך על המסמך שהוצא על ידי מח"ש ביום 11.1.16 וטוען כי כתב האישום נגדו הוגש קודם שנתקבלה החלטת מח"ש על סגירת התיק ובניגוד להנחיית פרקליט המדינה. לעומת זאת, המאשימה טוענת כי אמנם בחודש דצמבר 2014 הוברר לפרקליטות כי חומר הראיות לא מצוי בידי מח"ש אולם זה הועבר למח"ש בשנית ומבירור שנערך מול מח"ש עלה כי נפתח תיק בעניין תלונת הנאשם ואולם זה נגנז כבר בחודש אפריל 2015 בשל זניחת התלונה דהיינו קודם שהוגש כתב האישום. בתגובה לכך טוענת באת כוח הנאשם כי בשיחה טלפונית שקיימה עם נציגת הפרקליטות ביום 12.4.16 נמסר לה כי מח"ש לא פנתה לקבל את גרסת הנאשם וכי לא קיים אישור שפיטה או מסמך אחר קודם להגשת כתב האישום. עולה, אפוא, כי בין הצדדים מחלוקת עובדתית באשר למועד בו נתקבלה החלטת

מח"ש ביחס לתלונת הנאשם ובאשר להסמכתו של הגורם אשר קיבל את ההחלטה. ברור כי בשלב מקדמי זה של ההליך הפלילי לא ניתן להידרש למחלוקת עובדתית זו, לפי שאין שלב זה מיועד לבירור ראייתי אלא לבירור משמעותן המשפטי של טענות להגנה מן הצדק המבוססות על עובדות שאינן שנויות במחלוקת.

אפשר היה לסיים הדיון בבקשה בשלב זה ולקבוע כי על המחלוקת העובדתית בין הצדדים להתברר בשלב הבירור העובדתי על פי ראיות שיוגשו במשפט. בשלב זה, ברור שאין לקבוע ממצא עובדתי כלשהוא שיש לו נפקות משפטית. עם זאת, למעלה מן הצריך אציין כי גם אם אניח לצורך הבקשה שלפני כי לא ניתן "אישור שפיטה" בטרם הוגש כתב האישום, הרי עדיין נותרה השאלה האם הפגם יורד לשורשו של עניין. כידוע, המבחן לבחינת טענות להגנה מן הצדק נקבע בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ** (פורסם בנבו). לפי מבחן זה יש לבחון את עוצמת הפגם שנפל בהליך הפלילי נגד הנאשם, את מידת פגיעתו בתחושת הצדק וההגינות ואת האפשרות לרפאו באמצעים מתונים יותר מאשר ביטולו של כתב האישום.

בענייננו מדובר בפגם המתבטא בהפרה של הנחיית פנימית של פרקליט המדינה. הפסיקה הכירה באפשרות כי במקרים מיוחדים ויוצאי דופן הפרת הנחייתו של פרקליט המדינה תוביל לביטולו של כתב האישום. יחד עם זאת נקבע כי **"לא כל טענה בדבר הפרה של ההנחיה מצדיקה ביטול כתב האישום או זיכויו של נאשם, ויש לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותיו הקונקרטיות"** (ראו רע"פ 959/15 **שלבי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו)).

מתוך שאני בוחן נסיבותיו של המקרה שלפני, ועל פי המסגרת העובדתית שלפני כמו גם על פי טענות הצדדים כפי שמובאות לפני בטרם בירור עובדתי, אני סבור כי מדובר בפגם מהותי הפוגע באופן חריף בתחושת הצדק וההגינות במובן זה שנפגעת הגנתו וזכותו של הנאשם להליך הוגן. הנאשם טען אמנם לפגיעה כאמור אולם טענתו כללית ואין בה להועיל לביסוס עתירתו לביטול כתב האישום. אף טענת הנאשם כי כיום, לאחר שחלפו למעלה משנתיים ימים ממועד האירוע נשוא תלונתו, אין בידי מח"ש היכולת לבצע חקירה אפקטיבית אודות תלונתו, מעלה חשש תיאורטי ובלתי מבוסס. לפיכך, אני מוצא מקום לטענה כי העדר קיומו של "אישור שפיטה" קודם להגשת כתב האישום נגדו (ככל שכך הוא אכן מצב הדברים) עלול לגרום לעיוות דין לנאשם.

הוא הדין אף באשר לטענת הנאשם לפגם משום שתלונתו נזנחה מבלי שנקרא למסור את גרסתו בפני מח"ש. ברי כי ככל שההליך הנוכחי יתפתח לכדי שלב שמיעת הראיות ממילא יישמעו גרסאות המעורבים באשר לאירועים נשוא כתב האישום והדין יוכרע בהתאם לכך ולכללי הדין.

באשר לטענה בדבר אכיפה בדרנית, הרי שמדובר בסוג של טענה להגנה מן הצדק שמשמעותה היא שרשות התביעה הפעילה את הדין באופן בלתי שוויוני בכך שהגישה כתב אישום נגד אחד ונמנעה מהגשתו נגד אחר המעורב באותן נסיבות. ראוי להדגיש כי גם אם מוכחת טענת אכיפה בדרנית אין בה להוביל באופן אוטומטי לביטול כתב האישום מקום בו ניתן לרפא את הפגם באמצעים מתונים יותר (ראו הרחבה בע"פ 7659/15 **הרוש נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו)).

הנאשם טוען כי תלונתו בגין אלימות השוטרים נגדו לא נחקרה במח"ש וכי הוא לא זומן למתן עדות ולמסירת גרסתו.

החלטת רשויות התביעה להעמיד לדין את הנאשם בגין עבירות שביצע כלפי השוטרים ולגנוז את תלונתו בגין אלימות שחוזה מצד השוטרים אינה מלמדת, בהכרח, על אכיפה פסולה ובלתי שוויונית. תלונתו של הנאשם נגד השוטרים הועברה לבדיקת מח"ש ואולם הטיפול בה נסגר בשל זניחתה. הנאשם טוען כי לא זנח תלונתו וכי כלל לא זומן למסור גרסתו. לא מצאתי התייחסות ישירה ומפורטת לטענות אלה של הנאשם בתגובת המאשימה. מכל מקום, מדובר בטענות עובדתיות אשר אינן ניתנות לבירור בשלב המקדמי הנוכחי של ההליך המשפטי וממילא לא ניתן לגזור מסקנות משפטיות אלא לאחר בחינה עובדתית מלאה. אף איני רואה לנכון בשלב זה לבקר התנהלותו של הנאשם בכך שלא מיצה זכויותיו בהגשת תלונה למח"ש או בהשגה על ההחלטה לסגור את התיק ותחת זאת טען להגנה מן הצדק משום אכיפה בררנית. ככל שהנאשם ימצא לנכון להוכיח טענתו בשלב שמיעת הראיות לא תיחסם דרכו לעשות כן. בשלב זה, הטענה לביטול כתב האישום משום אכיפה בררנית נדחית.

נוכח כל האמור לעיל, אני דוחה הבקשה לביטול כתב האישום.

המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, כ"ו אב תשע"ו, 30 אוגוסט 2016, בהעדר הצדדים.